

Kestävä KYMP

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristö-
toimialan (KYMP) kestävyystyön
lähtökohdat ja prioriteetit

Helsinki

Sisältö

A

**Mitä
tavoittelemme
ja miksi?**

B

**Kestävyys-
periaatteet
ja seuranta**

C

**Kestävyys-
periaatteiden
toteuttaminen**

A

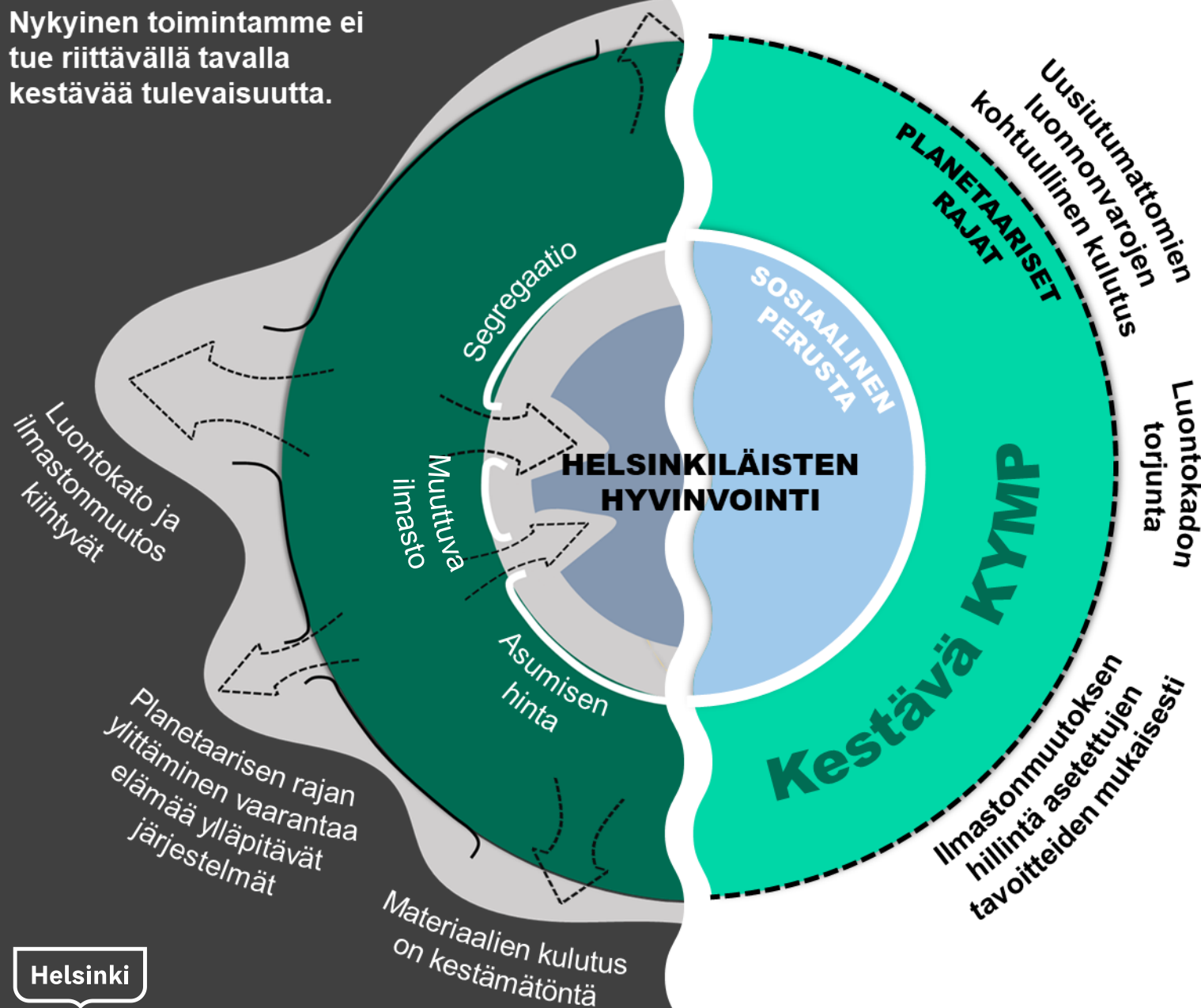
Mitä tavoittelemme ja miksi?

- Miksi toimintamme täytyy muuttua?
- Minkälaisia muospaineita toimialaan kohdistuu?
- Mitä reunaehtoja meidän tulee huomioida?
- Mitä me tavoittelemme?

NYKYINEN TOIMINTAMME

Nykyinen toimintamme ei tue riittäväällä tavalla kestävää tulevaisuutta.

UUSI TOIMINTAMME

Kestävä KYMP

Kohti planetaarista hyvinvointia

TAVOITE:

Maailman kestävimmäksi kaupungiksi

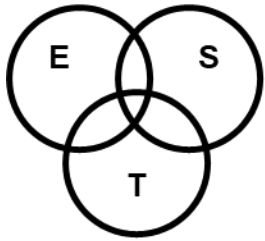
TAPA:

Talouden ja resurssien kestävä käyttö → Taloudellisuus

KEINOT:

Kestävä KYMP

Tavoittelemme planetaarista hyvinvointia

Heikko kestävyys

Taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys

Ihmislähtöisyys, painotus taloudellisissa arvoissa

Teknologia ja innovaatiot, yksittäiset teot

Vahva kestävyys

Ekologinen kestävyys luo raamit taloudellisen ja sosiaalisen kestävyys toteutumiselle

Ihmislähtöisyys, painotus ekologisissa arvoissa

Laajempi kestävyysmuutos esim. kulutustottumukset

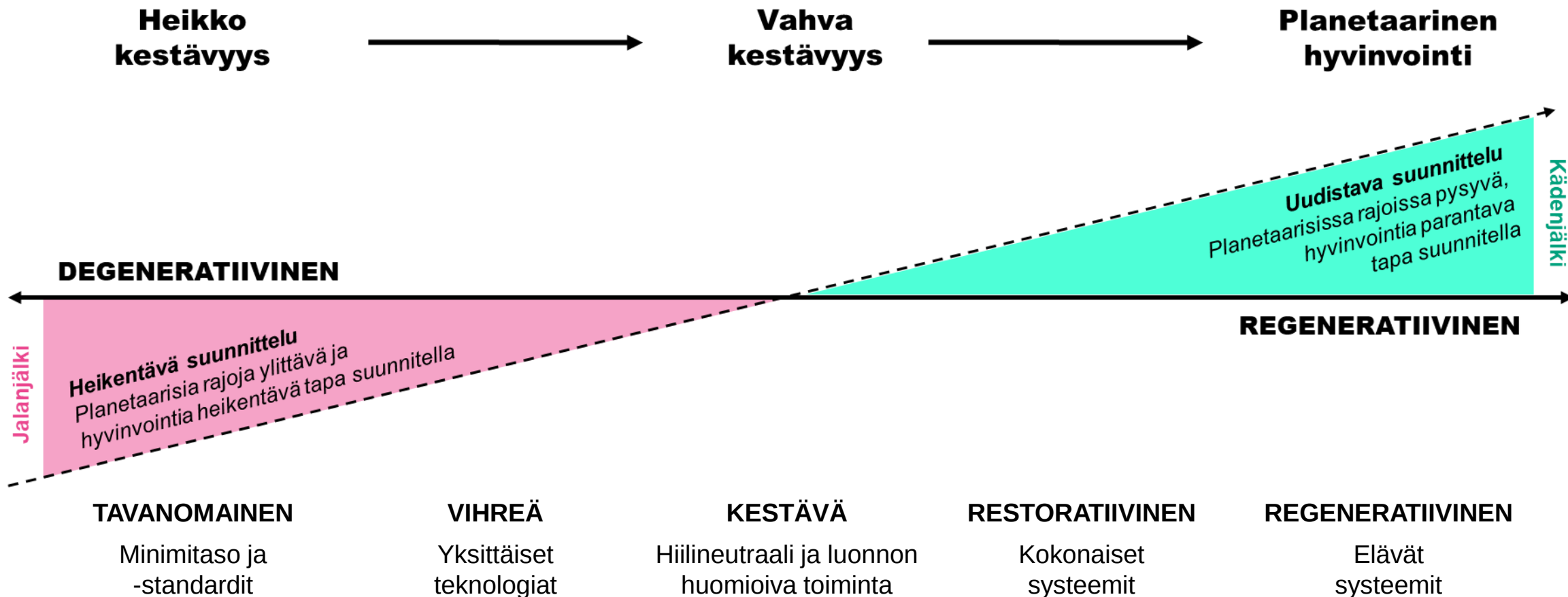
Planetaarinen hyvinvointi

Planetaariset rajat asettavat elämän edellytykset

Systeemi- ja elinympäristölähtöisyys

Systeeminen yhteiskunnallinen muutos

Tavoittelemme planetaarista hyvinvointia

B

Kestävyysperiaatteet

- Mitkä ovat kehittämislinjamme ja mitä tavoittelemme?
- Miten seuraamme onnistumista?

Kestävyysperiaattemme

Kestävä kaupunki ja hyvinvoivat kaupunkilaiset

- 1
Pyrimme aktiivisesti luonto-positiivisuuteen
- 2
Vähennämme päästöjä ja lisäämme hiilinieluja
- 3
Lisäämme asukkaiden hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta
- 4
Edistämme kestävästä liikkumista
- 5
Vaalimme arvokkaita kulttuuriympäristöjä ja Helsingin erityispiirteitä
- 6
Toimimme resurssiviisaasti ja taloudellisesti läpi elinkaaren

Planetaarisen hyvinvoinnin perusta

Elinkelpoinen ilmasto, luonnon monimuotoisuus, toimivat ekosysteemit, puhdas vesi

Kestävyysperiaattemme

1 Pyrimme aktiivisesti luontoposiitiivisuuteen

Säilytämme ja lisäämme luonnon monimuotoisuutta niin luonnonympäristöissä kuin rakennetuissa ympäristöissä, vahvistamme ekosysteemien palautumiskykyä ja edistämme monihyötyisiä luontopohjaisia ratkaisuja.

2 Vähennämme päästöjä ja lisäämme hiilinieluja

Vähennämme tavoitteellisesti ja jatkuvasti ilmastopäästöjä, huomioiden myös kulutusperusteiset ilmastopäästöt. Siirrämme fokuksen nettonollaan ja hiilinielujen lisäämiseen

3 Lisäämme asukkaiden hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta

Suunnittelemme, rakennamme ja ylläpidämme tasapainoisesti kasvavaa kaupunkia, jossa asukkaiden hyvinvointi lisääntyy kokonaisvaltaisesti.

4 Edistämme kestävästä liikkumisesta

Suunnittelemme ja rakennamme kaupunkia, jossa riippuvuus autosta vähenee. Priorisoimme kestäviä liikkumismuotoja ja luomme käveltävää kaupunkia.

5 Vaalimme arvokkaita kulttuuriympäristöjä ja Helsingin erityispiirteitä

Huomioimme rakennusperinnön, arkeologisen kulttuuriperinnön, arvokkaat maisemat sekä erityispiirteet: merellisyys, vehreys ja kaupunginosien ominaisluonne.

6 Toimimme resurssiviisaasti ja taloudellisesti läpi elinkaaren

Käytämme resursseja harkitusti kestävästä kehitystä, hyvinvointia ja innovaatioita edistävällä tavalla. Käytössä olevia resursseja ovat luonnonvarojen lisäksi taloudelliset ja aineettomat resurssit. Mahdollistamme asukkaiden ja yritysten resurssiviisaan toiminnan kaupungissa.

1

Pyrimme aktiivisesti luontoposiitiivisuuteen

Säilytämme ja lisäämme luonnon monimuotoisuutta niin luonnonympäristöissä kuin rakennetuissa ympäristöissä ja vahvistamme ekosysteemien palautumiskykyä. Samalla edistämme aktiivisesti monihyötyisiä luontopohjaisia ratkaisuja ilmastonmuutoksen haasteisiin vastaamisessa ja luontokadon pysäyttämisessä. Näitä ovat ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvien vesimäärien hallinta sekä luonnonympäristön resilienssin parantaminen.

Kehittämislinjaukset

1/2

Kehitämme kaupunkia huolehtimalla kokonaisvaltaisesti ja ajantasaiseen tietoon perustuen sen **sinivihreästä infrastruktuurista**, johon kuuluu luonnonympäristöt, siniverkostot, rannat ja saaret, puistot ja muut virkistysalueet, katujen ja aukoiden vihreä sekä pihat.

1

Tarvitaan paradigman muutosta, jonka pohjalta kehitetään osaamista ja haetaan aktiivisesti uusia lähestymistapoja ja ratkaisuja:

- Otetaan sinivihreän infrastruktuurin monimuotoisuus, toimivuus ja säilyminen yhdeksi lähtökohdaksi alueiden suunnittelussa, toteutuksessa, käytössä ja ylläpidossa
- Käytetään ja lisätään luontopohjaisia ratkaisuja, näkökulmana monihyötyisyys ja resurssiviisaus.
- Tavoitellaan luontojalanjäljen pienentämistä: Rakentamisen materiaalivalinnoilla voidaan vähentää luontovaikutuksia myös materiaalien valmistusmaissa

2

Olemassa olevaa sinivihreää infrastruktuuria ja maaperää säilytetään ja kehitetään:

- Säilytetään ensisijaisesti olemassa oleva luonto ja viherrakenteet
- Parannetaan siniviherinfran kokonaisuutta ja verkostojen kytkeytyneisyyttä
- Ennakoidaan muutostarpeita luonto- ja viheralueilla ihmismäärän ja kulutuspaineen lisääntyessä kasvavassa kaupungissa
- Varmistetaan perinnebiotooppien säilyminen
- Osallistutaan kansallisen ennallistamissuunnitelman laadintaan ja määritetään kaupungin omat ennallistamistavoitteet

Kehittämislinjaukset

2/2

Kehitämme kaupunkia huolehtimalla kokonaisvaltaisesti ja ajantasaiseen tietoon perustuen sen **sinivihreästä infrastruktuurista**, johon kuuluu luonnonympäristöt, siniverkostot, rannat ja saaret, puistot ja muut virkistysalueet, katujen ja aukoiden vihreä sekä pihat.

3

Rakennettujen alueiden luonnon monimuotoisuutta lisätään aktiivisesti:

- Käytetään luontopohjaisia ratkaisuja eri mittakaavoissa, erityisesti vesistöjen/hulevesien määrän ja laadun hallinnassa, monimuotoisuuden lisäämisessä ja ilmastonmuutokseen sopeutumisessa
- Muutetaan yleisten alueiden tiloja monimuotoisuutta ja sopeutumista lisääviksi
- Maksimoidaan julkisten palvelutilojen piha-alueilla viherrakenteen monihyötyjä
- Kehitetään vesistöjen vedenlaadun parantumiseen vaikuttavia toimia

4

Lähiluonnon ja kasvun tavoitteiden yhteensovittaminen toimintatapoja kehittämällä:

- Tasapainotetaan strategiset mittarit huomioimaan lähiluonnon kehitystaso kaupungin kasvutavoitteiden rinnalle
- Asetetaan aluetason tavoitteet latvuspeittävyuden lisäämiselle
- Yhteensovitetään luonnonsuojelualueohjelma yleiskaavan toteuttamisohjelman ja viher- ja virkistysverkon strategisen kehittämissuunnitelman (Vistra) kanssa
- Kirkastetaan eri palveluiden rooleja siinä, miten luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen sopeutumisen tavoitteita voidaan yhdessä edistää

Seuranta ja indikaattorit

Miten seuraamme periaatetta/kehitystä?

KÄYTÖSSÄ:

- **Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelman (LUMO) 2021-2028** luku 5 *Rakennettu ympäristö* ja luku 2. *Ekologiset verkostot*, sekä soveltuvien osien luku 4. *Metsät* ja 11. *Kestävä virkistyskäyttö*
- Luontoalueiden määrä, metsien ja puustoisten alueiden osuus sekä vettä läpäisevien pintojen osuus kokonaismaapinta-alasta, hyvän tilan saavuttaneiden vesialueiden osuus (Helsingin merialue, pienvedet, sisälahdet sekä pohjavedet) sekä viheralueiden saavutettavuus.
- Karvi-seurannan yhteydessä toteutettu asemakaavoitetun viherpinta-alan nettomuutoksen seuranta

TARPEEN:

- Kaupungin vuosittaisen luontotaseen (ja sen myötä kompensatiotarpeen) laskenta
- Indikaattorit: latvuspeittävyyden mittarin kehitys, rakennetun ympäristön monimuotoisuuden mittaamisen kehitystyö, käyttöpaine.
- Uusien rakennettavien kohteiden luonnon monimuotoisuutta edistävien ratkaisujen seuraaminen; suunnitelmataso ja toteutustaso
- Viherkattojen määrän kehittymisen seuranta, esim. läpäisevyys ja monimuotoisuus
- Rakennuslupien yhteydessä laadittujen viherkertoimen tavoitetason toteutuminen sekä kohteiden seuranta
- Ennallistamisasetuksen edellyttämä viherpinta-alan ja latvuspeittävyyden seuranta kansallisen ennallistamissuunnitelman määrittämien periaatteiden mukaisesti

2

Vähennämme päästöjä ja lisäämme hiilinieluja

Vähennämme tavoitteellisesti päästöjä ja laajennamme fokusta vahvemmin pitkän aikavälin tavoitteisiin: nettonollaan ja hiilinielujen lisäämiseen.

Kehittämislinjau

Mitä tavoittelemme?

1

Varmistetaan toimialan päästö-
vähennystyössä vuoden 2030
vähennystavoitteen toteutuminen.
Tuotetaan lisäksi yhteinen ymmärrys,
sitoutuminen ja suunnitelma 2040
nettonolla tavoitteen saavuttamiseksi.

3

Kohdennetaan kaupunkiympäristön
kehittämisen näkökulmasta
keskeisimmät toimenpiteet
energiajärjestelmän päästöttömyyden
varmistamiseen, liikenteen päästöjen
pienentämiseen sekä hiilinielujen
lisäämiseen.

2

Hiilinielujen määrä (luonnolliset ja
tekniset) määrittävät mahdollisen
päästötason vuodelle 2040 (nettonolla).

4

Varmistetaan kaiken tasoisen
rakennustoiminnan ohjauksessa
elinkaaren aikaisen hiilijalanjäljen
jatkuva ja suunnitelmallinen
pienentäminen. Vähennämme myös
julkisten hankintojemme päästö- ja
luontovaikutuksia.

Seuranta ja indikaattorit

Miten seuraamme
periaatetta/kehitystä?

- Vuoden 2030 päästövähennystavoitteen saavuttamisen määrittää toteutunut kokonaispäästökehitys. Seuranta raportoidaan kaupunginhallitukselle vuosittain.
- Vuoden 2040 ja sen jälkeisten nettonollatavoitteen saavuttamisen määrittää ero hiilinielujen ja kokonaispäästöjen välillä.
- Kaupungin oman talo- ja infrarakentamisen elinkaaripäästöjä sekä kunnossapidon päästöjä seurataan aktiivisesti. Julkisten hankintojen päästö- ja luontovaikutuksia vähennetään.
- Menetelmä kaavojen toteuttamisen elinkaaripäästöjen arviointiin on olemassa, seurantaa ja raportointia kehitetään aktiivisesti.

3

Lisäämme asukkaiden hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta

Suunnittelemme, rakennamme ja ylläpidämme kaupunkia, jossa asukkaiden hyvinvointi lisääntyy kokonaisvaltaisesti. Keskitymme tasapainoisesti kasvavan kaupungin kehittämiseen, jotta asuinalueet eivät eriydy enempää toisistaan, vaan niiden vetovoima kasvaa. Eri väestöryhmien kokemus osallisuus sekä elinvoima lisääntyvät. Lisäämme erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointia sekä tulevaisuudenuskoa kaupunki uudistusalueilla ja muilla vastaavilla alueilla.

Lisäksi vähennämme ihmisten haavoittuvuutta ilmastomuutokselle: varaudumme ja sopeudumme muuttuvaan ilmastoon ja sen tuomiin uusiin riskikuviin.

Kehittämislinjau

1/2

1

Huolehditaan sosiaalisesti kestävästä, tasapainoisesti sekoittuneesta kaupunkirakenteesta sekä kohtuuhintaisesta asumisesta edistämällä edelleen tuettujen asumismuotojen sijoittumista korkean kysynnän alueille ja tavoittelemalla vetovoimaista omistusasumista matalamman kysynnän alueille.

2

Luodaan ympäristöönsä sopivia täydennysrakentamisen ratkaisuja, joissa huomioidaan alueiden omaleimaisuus ja vahvuudet, lähiluonnon terveysvaikutukset sekä asukkaille terveellinen ilmanlaatu ja laadukas ääniympäristö.

3

Varaudutaan suunnittelussa muuttuvan ilmaston tuomiin riskeihin ja olosuhdemuutoksiin hyvinvoinnin turvaamiseksi. Asetetaan varautumisen taso rankkasateille ja lämpösaareke-ilmioille ja vaaditaan niiden saavuttamista kaupunkiympäristöön kohdentuvassa työssä.

4

Panostetaan etupainotteisesti kaupungin palveluiden mahdollistamiseen kasvavilla alueilla väestöpohjan tarpeiden mukaisesti. Kehitetään kaupunkiyhteisesti lähipalveluinfraa ja huolehditaan viihtyisän kaupunkiympäristön ylläpidosta huomioiden herkäät kohteet, kuten päiväkodit.

5

Parannetaan eri väestöryhmien yhdenvertaisempaa osallisuutta oman naapurustonsa ja kaupunkinsa rakentamisessa.

Kehittämislinjau

2/2

6

Valmistellaan Kympin "Segregaation ehkäisyn toimenpideohjelma" ja vaikutetaan aktiivisesti kaupunkiyhteiseen segregaatiotyöhön naapurustojen elinvoiman lisäämiseksi.

7

Kaupunkiuudistusalueet toimivat uudenlaisen yhteistyön laboratorioina. Fokusoidaan toimintaa rohkeasti lapsiin ja nuoriin, kuten kaupungin segregaation vastaisessa toiminnassa on jo aiemmin määritelty.

8

Kehitetään ja toteutetaan kaupunkiyhteinen projekti, joka kiinnittyy olemassa oleviin toiminnallisiin rakenteisiin ja palvelupolkuihin ja hyödyntää olemassa olevaa rahoitusta.

Seuranta ja indikaattorit

Miten seuraamme periaatetta/kehitystä?

- AM-ohjelman seurantaraportti
- Alueiden sosioekonomiset indikaattorit
- Aluepohjainen tieto ja kaupunki-uudistusalueen seuranta (kohta 7)
- Aluepohjainen tieto
- THL:n nuorisoaineisto
- Seurataan helle- ja lämpösaarekeilmiön sekä rankkasateisiin varautumisen tason noudattamista kaupunkiympäristöön kohdentuvassa työssä.
- Ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelman indikaattorit
- Ilmastonmuutokseen varautumisen tason mukainen toteutuminen kaavoissa

4

Edistämme kestävää liikkumista kaupungissa

Suunnittelemme ja rakennamme kaupunkia, jossa riippuvuus autosta vähenee. Priorisoimme kestäviä liikkumismuotoja ja luomme käveltävää kaupunkia. Luomme saavutettavaa ja turvallista liikkumis- ja virkistysverkostoa kaupungin eri osissa. Kaupunginosia suunnitellessa mahdollistetaan monipuolinen palveluverkosto, jotta tarve liikenteelle vähenee ja palvelut ovat saavutettavissa esimerkiksi kävellen.

Kehittämislinjau

Mitä tavoittelemme?

Yleiskaava ja liikennejärjestelmä:

- Tiivistetään kaupunkia, jotta saavutetaan riittävä väestöpohja ylläpitämään monipuolisia kaupallisia palveluita pyöräily- ja kävelyetäisyydellä sekä hyviä joukkoliikenneyhteyksiä
- Edistetään raideliikenteen kehittämistä määrätietoisesti ja suunnitellaan maankäyttöä siten, että saadaan hyödynnettyä uudet yhteydet täysimääräisesti
- Eri kulkumuotojen roolit ja verkot tunnistetaan
- Suunnitellaan turvallista ja viihtyisää liikkumisympäristöä ja virkistysverkostoa

Kulkumuotokohtaiset kehittämislinjau:

- Toteutetaan pyöräliikenteen kehittämisohjelmaa määrätietoisesti
- Vauhditetaan baanaverkon ja kantakaupungin tavoiteverkon rakentumista
- Viedään eteenpäin kävelyn suunnitteluohjeessa tunnistettuja merkittäviä kävelyn edistämistoimenpiteitä kullakin suunnittelutasolla
- Vaikutetaan joukkoliikenteen hinnoittelun ja olosuhteiden kautta sen houkuttelevuuteen
- Toteutetaan aktiivisesti pysäköintipolitiikan toimenpiteitä, joiden avulla rajataan tarjontaa ja kohdennetaan kustannukset autolla liikkuville

Seuranta ja indikaattorit

Miten seuraamme periaatetta/kehitystä?

- Kestävien kulkumuotojen osuus
- Autojen käyttövoiman seuranta
- Liikenneonnettomuuksien määrä
- Rakennetut baanakilometrit
- Rakennetut pyöräpysäköintipaikat
- Raitioliikenteen keskinopeus
- Tyytyväisyys Helsinkiin pyöräilykaupunkina
- Katuvihreän määrä katusuunnitelmissa
- Palveluiden saavutettavuus
- Kunnossapidon kustannuksen kasvu
- Kävelyn suunnitteluohjeen jalkauttamisen onnistuminen

A large, light blue number '5' is positioned in the upper left quadrant of the image. The background is a photograph of a red brick building with a clock tower, partially obscured by trees with yellow autumn leaves. The building has a dark roof and arched windows at the base. The sky is overcast.

5

Vaalimme arvokkaita kulttuuriympäristöjä ja Helsingin erityispiirteitä

Huomioimme kaupunkikehityksessä rakennusperinnön, arkeologisen kulttuuriperinnön ja arvokkaiden maisemien vaalimisen merkityksen. Erityistä huomiota kiinnitämme Helsingin erityispiirteisiin, joita ovat mm. merellisyys, vehreys ja kaupunginosien ominaisluonne. Säilytämme ja kehitämme kulttuuriympäristöjä aktiivisen kunnossapidon avulla varmistaen niiden elinvoimaisuuden.

Kehittämislinjau

1/2

1

Arvojen ja riskien entistä parempi tunnistaminen ja huomioon ottaminen

- Määritellään erityispiirteet tarkemmin ja vaalitaan niitä kehittämällä alueita niiden omista lähtökohdista; kantakaupunki, lähiöt ja pientaloalueet, kaupunkikuvalliset tekijät ja arvojen säilymisen ja kehittymisen seuranta.
- Vahvistetaan merellisyyttä huomioimalla merellisten kohteiden arvot paremmin kaikessa suunnittelussa
- Tunnistetaan kulttuuriympäristöön kohdistuvia riskejä ja tehdään ne näkyväksi
- Tuetaan ja mahdollistetaan kaupunkikulttuuria
- Toteutetaan läpinäkyvä budjetointi kulttuuriympäristökohteiden/-rakennusten ylläpidolle ja korjaamiselle, jotta päättäjät ja kaupunkilaiset saavat tietää todelliset kustannukset.

2

Arvoista viestiminen ja näkyväksi tekeminen, sisäinen ja ulkoinen

- Tunnistetaan kulttuuriarvojen itseisarvo.
- Vaalitaan ja säilytetään kaupungin syntyhistoriaan liittyvää tietoa.
- Lisätään ympäristölukutaitoa, joka sitouttaa kaupunki-identiteettiin. Tietoisuus alueen arvokkuudesta lisää sen arvostusta.
- Pidetään ajan tasalla paikkatietoaineistoja ja kaupunkimallia. Kehitetään myös tiedon hallintaa, löydettävyyttä ja hyödynnettävyyttä.
- Kehitetään yhteistyötä mm. dokumentoinnissa ja arkeologisen tiedon hallinnassa

Kehittämislinjau

Mitä tavoittelemme?

3

Tarkoituksenmukaisten toimintatapojen ja yhteistyön kehittäminen, sisäinen ja ulkoinen

- Varmistetaan osaaminen ja resurssit kulttuuriperinnön vaalimiseksi
- Vahvistetaan yhteistyötä ja määritetään vastuut sisäisten ja ulkoisten yhteistyökumppaneiden kesken
- Varmistetaan hallitusti jatkuva oikeanlainen kunnossapito korjausvelan kasvun ehkäisemiseksi
- Hyödynnetään paremmin olevaa rakennuskantaa, yhteensovitetään suojelu ja uudelleenkäyttö
- Tuetaan yksityisiä toimijoita kulttuuriarvoja edistävien ratkaisujen löytämiseksi (esim. OmaStadi)

Seuranta ja indikaattorit

Miten seuraamme periaatetta/kehitystä?

Jo tehtävän seurannan kehittäminen järjestelmälliseksi ja tulosten vaikuttavuus

- Itämeri-toimenpideohjelman Itämeri-identiteetti -toimenpiteet (TP 21-23)
- Kulttuuriympäristöohjelman toimenpiteiden toteutumisen seuranta (2028), erityisesti palvelukokonaisuuksien ja palveluiden välistä yhteistyötä vaativat toimenpiteet, joiden toteutumisessa on haasteita.
- VARK-seuranta (valtakunnallinen arvio arkeologisista kohteista)

Tarve uudelle seurannalle ja sen pohjalta tehtäville toimenpiteille

- Merellisen strategian toteutumisen, mm. virkistuksen (palvelut, vesiliikenne) toteutumisen seuranta
- Tyhjiin liiketilojen laskenta myös muualla kuin keskustassa
- OmaStadin lähtötietokyselyjen seuranta, analyysi OmaStadin suhteesta kaupungin muihin hankkeisiin
- Säännölliset kyselytutkimukset asuinalueiden viihtyvyydestä (strategiaaika) ja merellisyyden merkityksestä (mm. asukaskokemukset) ja kehittämistoiveista
- Hoito- ja kehittämissuunnitelmien toteutumisen seuranta

A large, light blue number '6' is positioned over the aerial photograph of the park. The park features a vibrant blue path that winds through green grassy areas. A prominent red metal bridge structure spans a small water feature or stream. The surrounding urban environment includes various buildings and streets.

6

Toimimme resurssiviisaasti ja taloudellisesti läpi elinkaaren

Käytämme resursseja harkitusti kestävää kehitystä, hyvinvointia ja innovaatioita edistävällä tavalla. Käytössä olevia resursseja ovat luonnonvarojen lisäksi taloudelliset ja aineettomat resurssit. Resurssiviisaus huomioidaan läpi elinkaaren suunnittelusta toteutukseen ja omaisuuden hallintaan. Näin vahvistamme tuottavuutta kaupunkitalouden näkökulmasta myös kestävän kehityksen näkökulmiin. Mahdollistamme asukkaiden ja yritysten resurssiviisaan toiminnan kaupungissa.

Kehittämislinjau

1

Jatkuva resurssien kohdentamisen ja vaikuttavuuden arviointi niillä saavutettavan hyödyn suhteen

2

Kehitetään elinkaarivaikutusten huomioimista niin, että ne voidaan arvioida vertailukelpoisesti välittömien vaikutusten kanssa

3

Vertaillaan vaihtoehtoisia ratkaisuja ja toteutetaan valinta niiden aiheuttamien kustannusten ja muiden resurssien kestävän käytön perusteella

4

Ohjataan toimintaa tavoitteellisesti ja jatkuvasti kiertotalouden mukaiseksi

5

Varmistetaan tavoitteiden toteutuminen hankintojen ja sopimusjohtamisen kautta

6

Kehitetään omaisuudenhallintaa ja hyödynnetään kaupunkiympäristöä tehokkaammin

7

Tunnistetaan resurssiviisauden päätöksentekopisteet prosesseissa

Seuranta ja indikaattorit

Miten seuraamme periaatetta/kehitystä?

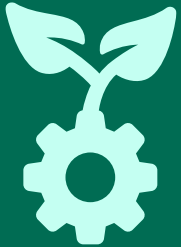
- Talouden ja elinkaaren päästöjen ym. keskinäisten suhteiden arviointi
  - Arvioitu/ saavutettu lisäarvo (ei pelkästään €, myös CO2)
- Tehtyjen investointipäätösten seuranta ja vertailu päätösten perusteena olleisiin arvioihin
  - Ennakoitu arvo, sopimuserä, toteutunut kustannus, taksonomian mukaisuus (tulossa)
- Elinkaariarvioinnin systemaattinen hankekohtainen dokumentaatio, joka yhteismitallisesti analysoitavissa
- Kiertö- ja jakamistalouden toimenpideohjelman toimenpiteiden toteutuminen ja viestintä Kiertotalousvahdissa
- Materiaalihyötykäyttöaste (ei vielä mahdollista)
- Resurssiviisauden päätöksentekopisteet kuvattu toimialatasoisesti ja jalkautettu
- Hankintojen kestävyystavoitteiden seuranta
- Korjausvelan seuraaminen

C

Kestävyyssperiaatteiden toteuttaminen

- Miten johdamme kestävyystyön toteutumista hankkeissa ja projekteissa?
- Mitkä ovat keskeiset kehittämistarpeemme?
- Miten tunnistamme ristikkäishyötyjä ja –haittoja?

Yhteiset kehittämistarpeet ja tavat toimia

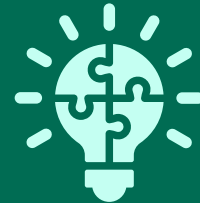
**Muutoksia työn
tapaan**

**Toiminnan
arvioinnin ja
parantamisen
menettelyt**

**Yhteen-
sovittaminen ja
ristikkäisyydet**

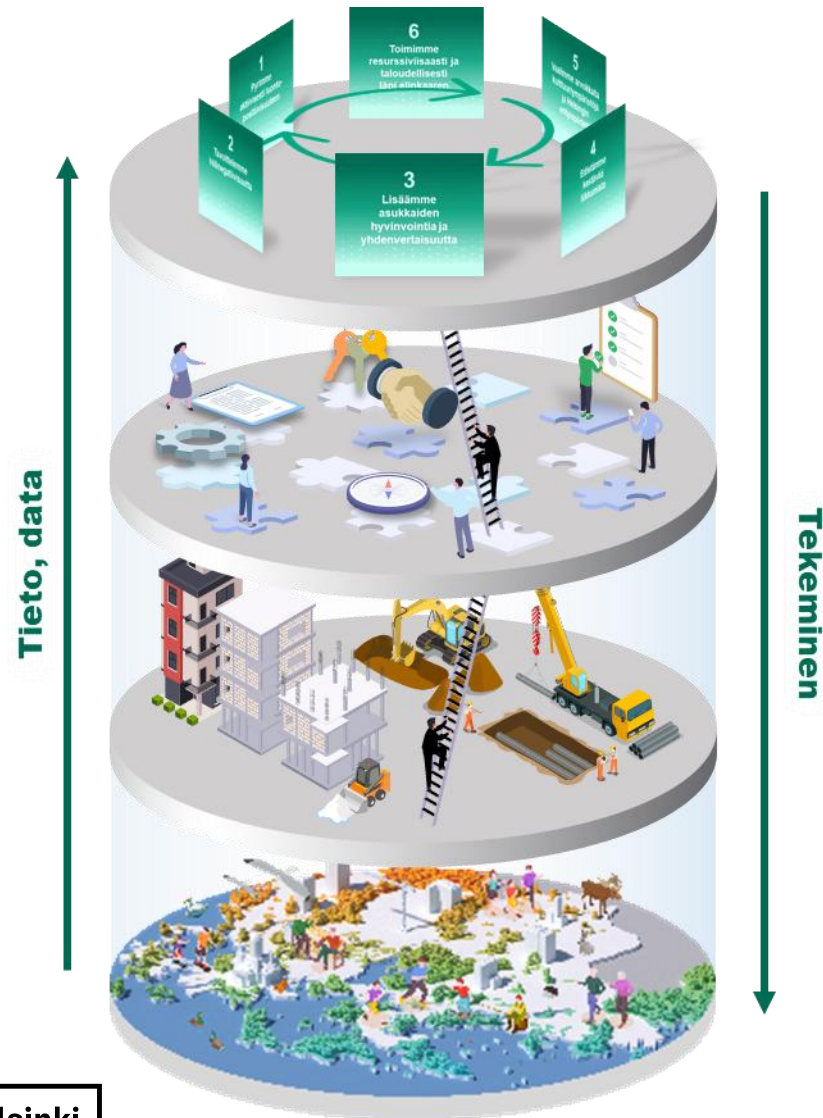

**Kriiseistä
oppiminen**

**Kypsyys ja
osaamisen
kasvattaminen**

Kestävyyden toteuttaminen

1. Kestävyyteen sitoutuminen:

Strateginen kestävyyden johtaminen ja toteuttaminen kestävyysperiaatteiden kautta ja toiminnan kestävyysarviointi, toiminnan ja talouden suunnittelu

2. Kestävyyden ohjelmointi toimialalla:

- A. Kestävyyden periaatteiden johtaminen ja toteuttaminen prosesseissa: toimintamallit, asiakirjat, ohjeistukset, hankintaprosessi jne.
- B. Kestävyyden periaatteiden johtaminen ja toteuttaminen organisaatiossa: vastuut, koulutus jne.

3. Kestävän kaupunkiympäristön luominen:

Kestävyyden periaatteiden johtaminen ja toteuttaminen hankkeissa ja toiminnoissa: tavoitteenasetanta ja toteutus sekä kestävyysarvioinnin tekeminen päätöksen teon tueksi

Kestävä kaupunki ja hyvinvoivat kaupunkilaiset

Kestävän toiminnan vaikuttavuuden heijastumat elämässä

Kestävyyden ohjelmointi

Tärkeimmät työkalut ja toimintamallit kestävyden jalkauttamiseen toimialalla

Periaatekortit

Kestävyyden ohjaus

Kokonaiskestävyys-harkinta

Kestävyyden tilannekuva keskeisissä prosesseissa ja ydinprosesseissa

Kestävyyden ohjaus

Hankkeissa / suunnitelmissa / visiotyössä

1

Tavoitteiden kirjaaminen hankkeelle

- Käy läpi ja kirjaa, mitä tavoitteita hankkeen päätöspolussa on jo asetettu.
- Tarkenna ja täydennä tavoitteita kestävyysperiaatteita tukena pitäen.

2

Toimintamalli kestävyden varmistamiseen hankkeessa

- Määritä toimintamalli, jolla kokonaiskestävyysharkinta toteutetaan hankkeessa
- Laadi hankkeen tavoitteiden todentamiseen ko. vaiheelle sopiva seurantamatriisi, jossa osoitetaan mitä ratkaisuja on tehty.
- Kestävyyden ohjaus hankkeessa perustuu osana suunnittelua / toteutusta tehtävään kokonaiskestävyysharkintaan ja sen myötä tehtyihin valintoihin, jotka osoitetaan päättäjille.

Toimintamalli = Yhteinen kestävyys-periaatteisiin perustuva malli, jota sovelletaan prosessivaiheiden malliasiakirjoihin istuvaksi.

3

Kestävyyssarvio päätöksenteon tueksi

- Arvio pohjautuu kestävyysperiaatteisiin ja hankkeen vaikutusten arviointiin
- Arviossa tuodaan esiin mitä mahdollisia priorisointeja tai valintoja on tehty
- Arvio tukee päätöksentekoa kokonaiskuvan vaikutuksista kestävyYTEEN

Kokonaiskestävyysharkinta

Miten kokonaiskestävyysharkintaa tulisi käyttää?

Kokonaiskestävyysharkinnalla tarkoitetaan työstettävän kokonaisuuden arviointia kestävyysperiaatteiden avulla. Työstettävä kokonaisuus voi olla esimerkiksi kaava, suunnitteluhanke, rakennushanke tai ylläpidon hankinta. Kokonaiskestävyysharkintaa tulee liittää osaksi työtehtäviä, osaksi prosessivaiheita ja osaksi päätöksentekoa.

On oleellista:

Kokonaiskestävyysharkinta

Ristiriitojen tunnistaminen ja yhteensovittaminen

Kestävissä ratkaisuissa ristiriitoja ei voida täysin välttää, mutta niiden ja juurisyiden tunnistaminen on avainasemassa, jotta haittoja voidaan ennakoida, lieventää ja yhteensovittaa.

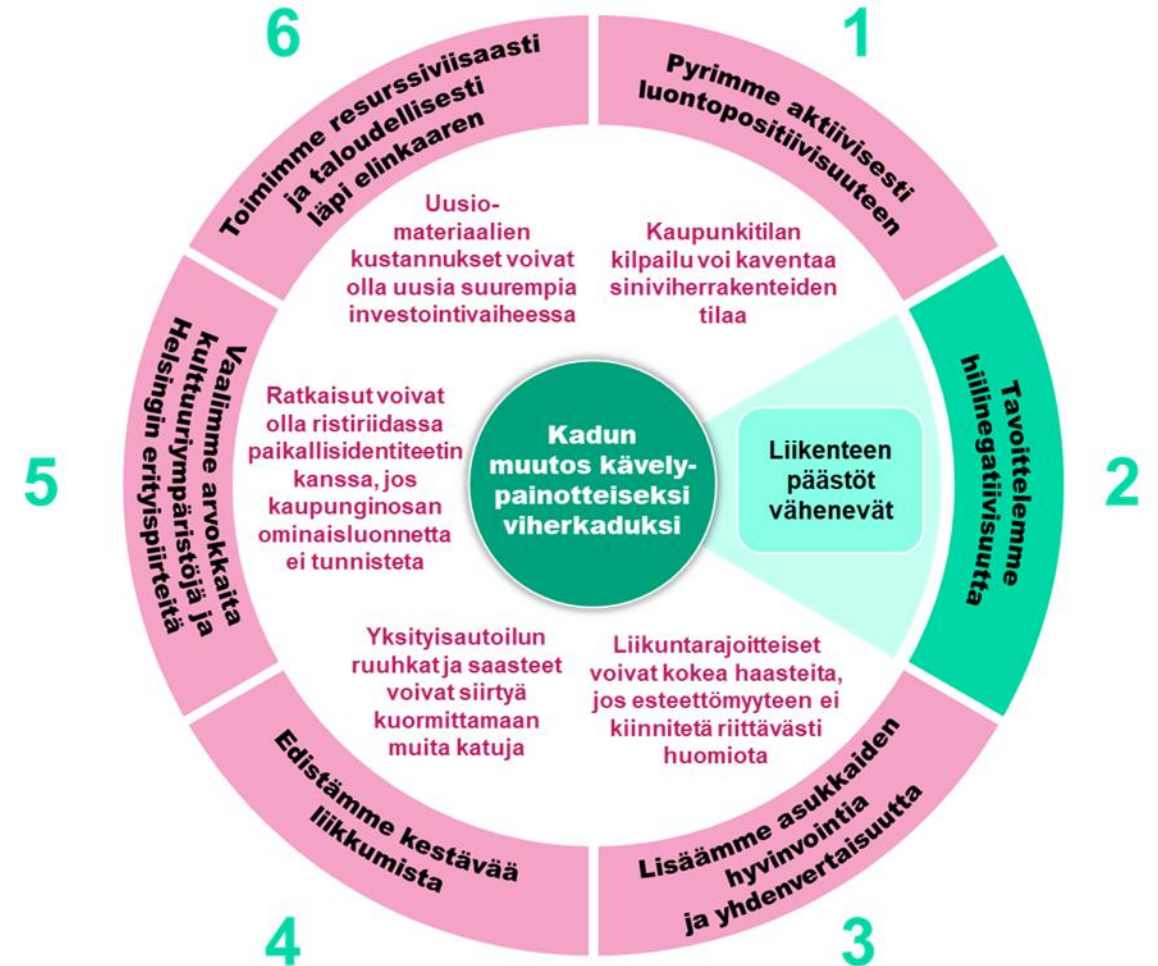
Ristiriitoja voi olla kestävyysperiaatteiden välilläkin, mutta usein ristiriitatilanteissa kohtaavat myös erilaiset toiminta- ja ajattelukulttuurit tai käsite- ja osaamiserot.

Oleellista on tunnistaa, mitkä toimet ovat ristiriitoja liennyttäviä ja mitkä kiihdyttäviä, ja etsiä ristiriitoihin ratkaisua. Harkinnan arvona on arvioida jo alkuvaiheessa mitä synergioita ja ristiriitoja ratkaisulla voi olla.

Yhteensovittamista tarvitaan erityisesti:

- Toimintatavoissa
- Suunnittelussa
- Aluetasolla
- Päätöksenteon tasolla

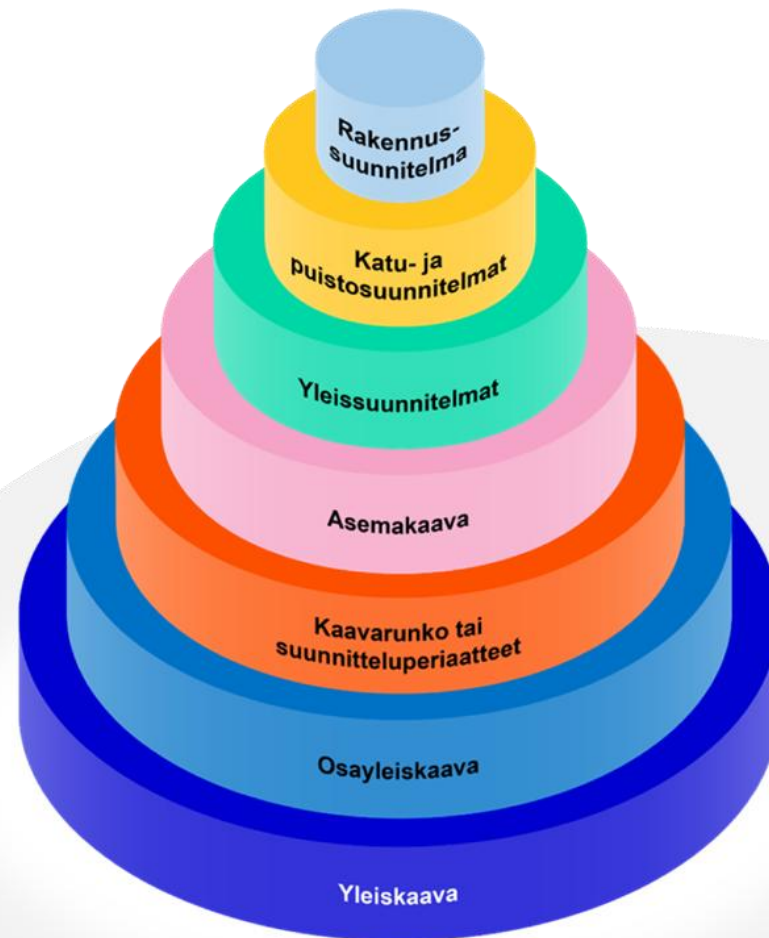
Esimerkki ristiriidoista, joita tulee ennakoida ja yhteensovittaa

Kestävän kaupunkisuunnittelun resepti

KYMP:n kestävyystyö ja kestävyysperiaatteet läpileikkaavat kaupunkisuunnittelujärjestelmän kaikki tasot ja ohjaavat niissä tapahtuvaa suunnittelua.

Jokaisella tasolla tunnistetaan kohde- ja tapauskohtaisesti, mitkä kestävyysperiaatteet ovat olennaisia ja miten niitä sovelletaan.

Kestävän kaupunkisuunnittelun resepti

1. Kestävyyteen sitoutuminen:

Strateginen kestävyyden johtaminen ja toteuttaminen kestävyysperiaatteiden kautta ja toiminnan kestävyyden yhteisvaikuttava arviointi.

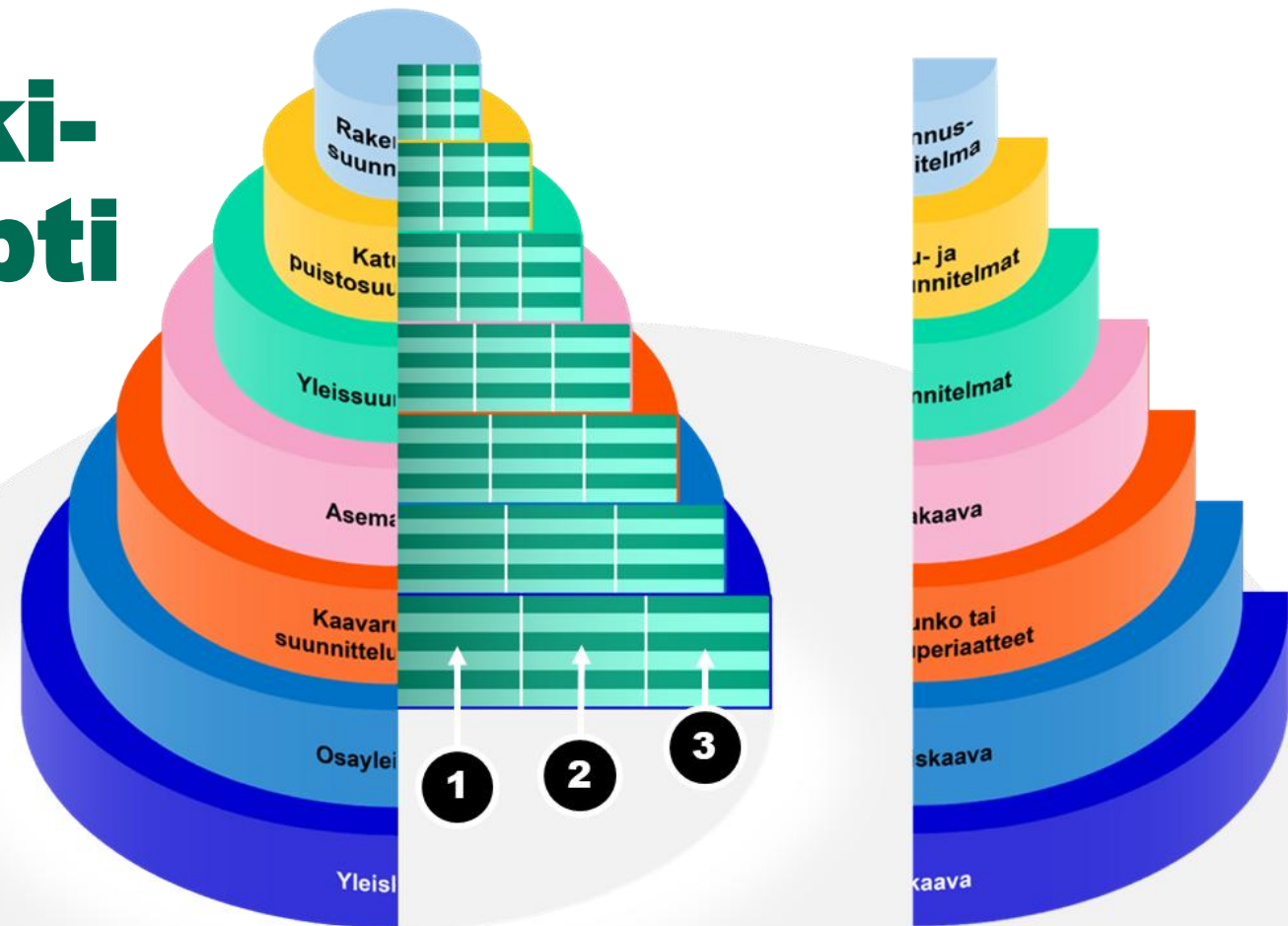
2. Kestävyyden ohjelmointi toimialalla:

- A. Kestävyyden periaatteiden johtaminen ja toteuttaminen prosesseissa: toimintamallit, asiakirjat, ohjeistukset, hankintaprosessi.
- B. Kestävyyden periaatteiden johtaminen ja toteuttaminen organisaatiossa: vastuut, koulutus jne.

3. Kestävän kaupunkiympäristön suunnittelu:

Kestävyyden periaatteiden johtaminen ja toteuttaminen suunnittelussa: tavoitteet, suunnitteluperiaatteet ja –ratkaisut, vaikutusten arviointi.

Helsinki

1 Pyrimme aktiivisesti luontoposiitivisuuteen

2 Tavoittelemme hiilinegatiivisuutta

3 Lisäämme asukkaiden hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta

4 Edistämme kestävästä liikkumisesta

5 Vaalimme arvokkaita kulttuuriympäristöjä ja Helsingin erityispiirteitä

6 Toimimme resurssiviisaasti ja taloudellisesti läpi elinkaaren

Kypsyyden ja osaamisen kasvattaminen

Kestävyyden periaatteiden johtaminen ja toteuttaminen organisaatiossa

Jokaisella palvelulla on rooli ja vastuu yhteistyössä varmistaa kestävyysperiaatteiden toteuttamista.

Kestävyysperiaatteiden johtamisen ja varmistamisen on vastuu on monella taholla: johdolla, esihenkilöillä, projektipäälliköillä/-johtajilla/hankevastuullisilla, suunnittelijoilla, asiantuntijoilla – kaikilla oman työnsä tavoitteiden kautta.

Kestävyysperiaatteet ja koko aineisto otetaan osaksi perehdyttämistä ja KYMP:n tapaa toimia. a

Roolit

Vastuut

Koulutus

Osaaminen